

Tvaroženský
ZPRAVODAJ

Poslední leč, 19. ledna 2013

Tradiční hasičský věneček

Slovo starosty	3
Aktuality z obce	5
<i>Informace o proběhlých akcích</i>	5
<i>Pozvánka na nejbližší plánované akce</i>	5
<i>Co nás ještě čeká v první polovině roku</i>	5
<i>Poděkování</i>	5
<i>Výsledky volby prezidenta republiky</i>	5
Upozornění občanům	6
<i>Provozní doba sběrného střediska KO</i>	6
Informace ZO	6
<i>Usnesení č. 14 z jednání VZ ZO</i>	6
<i>Zpráva z matriky</i>	7
<i>Zpráva z evidence obyvatel za rok 2012</i>	9
Zprávy komisí	11
<i>Sdělení Komise životního prostředí a zemědělské</i>	11
Z činnosti spolků a sdružení	12
<i>TJ Sokol Tvarožná</i>	12
<i>Rozlosování TJ SOKOL Tvarožná</i>	16
Informace	16
<i>Cyklistická sezóna se pomalu blíží</i>	16
Okénko do života ZŠ a MŠ	19
<i>Základní škola Tvarožná</i>	19
<i>Mateřská škola Tvarožná</i>	20
Ze života obce	23
<i>Václav Kosmák</i>	23
<i>Vzpomínka</i>	32
<i>Konečné výsledky tříkrálové sbírky</i>	34
<i>Centrum denních služeb</i>	37
Naši jubilanti	38
<i>Tiráž</i>	38

3 Vážení spoluobčané,
s přicházejícím jarem k vám přichází
5 i nové číslo Tvaroženského zpravodaje.
5 Snad v něm najdete informace, které vás
5 zajímají, a které potřebujete.
5 V nejbližších měsících proběhne
5 demolice objektu bývalé slepičárny
na Santonu.
6 Pro stavbu chodníku na Konci bychom
6 měli každým dnem obdržet ze stavebního
6 úřadu v Pozořicích územní rozhodnutí.
6 Po nabytí právní moci tohoto dokumentu
7 požádáme o stavební povolení městský
7 úřad Šlapanice.
11 V jakém stavu se nyní nachází „komu-
11 nikace ke hřišti“? Vývoj se trochu zpomalil.
11 Smlouvy o smlouvě budoucí na převod
11 části pozemků byly podepsány již téměř
12 se všemi vlastníky dotčených nemovitostí.
12 Zbývá uzavřít dohodu ještě se dvěma
12 majiteli.
16 A jak pokračuje „rekonstrukce krajské
16 silnice na návsi“? Podobně. V platné
16 smlouvě s Jihomoravským krajem je uveden
19 termín rekonstrukce – rok 2012 až
19 2013. Zástupci JMK, s nimiž jsem jednal
20 v polovině února, nám však nedokážou
23 říct, kdy bude stavba zahájena. JMK ji
23 sice v plánu na letošní rok má, stejně jako
32 tomu bylo loni, stavební povolení vydané
34 před rokem stále platí, ale JMK chybí to
37 hlavní – peníze. Obec musí být však stále
38 připravena a mít v rezervě prostředky
38 na nové chodníky, parkovací stání a dešťovou
kanalizaci, které jsou součástí této stavby a budou hrazeny z obecního rozpočtu.
Římskokatolická farnost darovala obci dva pozemky na staré části hřbitova. Nyní je tedy již celý hřbitov nejen ve správě, ale i ve vlastnictví obce.

V pátek 8. 3. 2013 schválila valná hromada TJ Sokol převod pozemků p. č. 219 a 220 v areálu kulturního domu Kosmák do vlastnictví obce Tvarožná. Ve smlouvě je zakotveno předkupní právo pro TJ Sokol a také to, že tento prostor bude i nadále využíván ke kulturním, sportovním a společenským účelům a jako veřejné prostranství. Chtěl bych poděkovat členům TJ Sokol za jejich rozhodnutí. Samotná tělovýchovná jednota by zřejmě ani v budoucnu nenašla prostředky na údržbu a zvelebování tohoto prostoru.

Ve spolupráci s ředitelkou MŠ jsme podali žádost o dotaci na celkovou rekonstrukci zahrady mateřské školy. Pokud se nám podaří finance získat, mohly by zde „vyrůst“ nové herní prvky, prostor pro venkovní výuku a celkový vzhled zahrady by mohl získat novou tvář.

V souvislosti se zvýšením ročního poplatku za „odpady“ o 50 Kč začínají někteří občané uvažovat o tom, zdali je to spravedlivé, jelikož se domnívají, že doplácejí na někoho jiného, kdo určitě produkuje odpadu více než oni. V minulém zpravodaji uveřejnil Ing. Petr Kříž článek, v němž uvádí, že množství komunálního odpadu v kontejnerech sběrného dvora v posledních letech klesá. To je pravda. V popelnicích se však množství odpadu – přestože jej třídíme – rok od roku zvyšuje, a to docela výrazně. Při svozu odpadu nelze vážit jednotlivé popelnice, vést o tom evidenci a nevím jakým způsobem zjišťovat, kdo a kolik toho odnesl do kontejnerů na sklo a plasty a do sběrného dvora. Každý původce odpadu, tedy i občan, má povinnost zbavovat se odpadu podle zákona o odpadech a v souladu s předpisy na ochranu životního prostředí. Pokud to za nás dělá specializovaná firma, stojí to nyní každého z nás 46 Kč za měsíc. Pokud

by se o to měl postarat každý sám, bude jej to stát určitě víc.

Podobné to může být i s platbami za vodu. Někdo má pouze přípojku na obecní vodovod, platí vodné a stočné podle počítadla na vodoměru a podle ceny stanovené vodárenskou společností. Druhý má k tomu ještě jímku na dešťovku, která je na praní mnohem lepší, než tvrdá krasová voda z Říček. Za dešťovou vodu nic platit nemusí a neplatí ani za to, že ji vypouští z pračky do splaškové kanalizace. A třetí má navíc studnu a to štěstí, že v ní má dostatek vody. Pak může stočné platit paušálem podle počtu osob v domácnosti, z obecního vodovodu nemusí nic odebírat a má vodu zadarmo. (Pomím investiční náklady, které samozřejmě musely být vynaloženy na stavbu jímky nebo studny a finance za elektřinu na provoz čerpadla). Domácnosti využívající studnu, u nás zatím neplatí za odběr podzemních vod, tak jako platí třeba vodárenská společnost, která má v ceně vodného započítán i poplatek za každý vyčerpaný „kubík“ z vrtu na Říčkách. Také neplatíme „daň z deště“, jako platí např. v Litvě nebo v některých polských městech, a tudíž i dešťovou vodu využíváme a vypouštíme zdarma.

Každý může mít tedy jiné možnosti (technické i finanční), ale řídí se stejnými pravidly a zákony. Platí jen za to, za co musí. Je to spravedlivé? Není. Protože žádný zákon nemůže být nikdy ve všem a v každém jednotlivém případě spravedlivý. Stejně jako trest může být vždy pouze odpovídající (ve vztahu k zákonu nebo k určité zavedené normě), ale ne spravedlivý.

Proto bychom si měli uvědomit, že jak za vodu, tak i za odpady platíme určitou „odpovídající“, nikoliv spravedlivou cenu. A také bychom neměli porovnávat

naši situaci s těmi, o nichž se domníváme, že jsou na tom (z našeho subjektivního pohledu) lépe než my. Jinak budeme stále nespokojeni. A to žádnému z vás nepřeji.

Ing. Petr Buchta, starosta obce

Aktuality z obce

Informace o proběhlých akcích

- 19. ledna navštívili obec Tvarožnou zástupci města Lipsko, v rámci návštěvy družebního města Brna. Paní Marit Schulz – ředitelku TIC Lipsko a pana Thomase Krakowa – historika Magistrátu města Lipsko doprovázel p. Robert Kudělka, pracovník Odboru zahraničních vztahů brněnského magistrátu
- 19. ledna – pořádalo Myslivecké sdružení Tvarožná „Poslední leč“; návštěvníky přilákala tradičně bohatá tombola
- 25. a 26. ledna jsme volili prezidenta republiky
- 26. ledna pořádal SDH Tvarožná Tradiční hasičský věneček; k tanci hrála Kapela Karla Pešla
- 9. února pořádali hasiči ostatky; průvod masek se vydal na cestu obcí před polednem a ve večerních hodinách dorazil na Sokolovnu; po ostatkové zábavě byla plesová sezóna ukončena tradičním rituálem pochovávání basy
- 8. března se konala valná hromada TJ Sokol

Pozvánka na nejbližší plánované akce

- 27. dubna – Tvaroženský košť vín, Sokolovna; ochutnávka začíná v 15 hodin, od 18 hodin hraje Cimbálová muzika Kalečník
- 30. dubna – pálení čarodějnic za hasičskou zbrojnicí
- 4. května – Šprýmiáda skautů
- 5. května – Koncert k Svátku matek, Sokolovna – hraje Kyjovský komorní orchestr
- 19. května – Tvaroženské hudební slavnosti Julia Antoše, XVI. ročník; účast prozatím přislíbila Bojnická kapela, Vracovjáci a Kameníkovi Muzikanti

Poděkování

Děkujeme organizátorům za uspořádání letošních plesů i návštěvníkům, kteří tyto akce podpořili.

Výsledky volby prezidenta republiky

Obec Tvarožná

	Okresy			Voliči v seznamu	Vydané obálky	Volební účast v %	Odevzdané obálky	Platné hlasy	% platných hlasů
	počet	zprac.	v %						
1. kolo	1	1	100,00	980	783	79,90	783	783	100,00
2. kolo	1	1	100,00	966	718	74,33	718	710	98,89

Kandidát		Navrhující strana	Politická příslušnost	1. kolo		2. kolo	
číslo	příjmení, jméno, tituly			hlasy	%	hlasy	%
1	Roithová Zuzana MUDr. MBA	Občan	KDU-ČSL	123	15,70	X	X
2	Fischer Jan Ing. CSc.	Občan	BEZPP	75	9,57	X	X
3	Bobošíková Jana Ing.	Občan	SBB	18	2,29	X	X
4	Fischerová Taťana	Občan	KH	19	2,42	X	X
5	Sobotka Přemysl MUDr.	Poslanci	ODS	20	2,55	X	X
*6	Zeman Miloš Ing.	Občan	SPOZ	182	23,24	303	42,67
7	Franz Vladimír Prof. JUDr.	Občan	BEZPP	50	6,38	X	X
8	Dienstbier Jiří	Senátoři	ČSSD	108	13,79	X	X
+9	Schwarzenberg Karel	Poslanci	TOP 09	188	24,01	407	57,32

+) postupující kandidát *) zvolený kandidát

Zdroj: ČSÚ

Upozornění občanům

Provozní doba sběrného střediska komunálního odpadu březen–červen 2013

středa	20. 3. 2013	15:00–17:00 hod.
sobota	30. 3. 2013	9:00–11:00 hod.
středa	10. 4. 2013	15:00–17:00 hod.
sobota	20. 4. 2013	9:00–11:00 hod.
čtvrtek	2. 5. 2013	15:00–17:00 hod.
sobota	11. 5. 2013	9:00–11:00 hod.
středa	22. 5. 2013	15:00–17:00 hod.
sobota	1. 6. 2013	9:00–11:00 hod.
středa	12. 6. 2013	15:00–17:00 hod.
sobota	22. 6. 2013	9:00–11:00 hod.

Pokud občané ukládají starý nábytek ve sběrném dvoře, **je nutno jej rozmontovat**. Jedná se především o skříně, postele a sedačky.

Nápojový karton – krabice od mléka a džusů – se ukládá do kontejnerů spolu s PET lahvemi. Bílé i barevné sklo se ukládá jako směsné do společného kontejneru.

Informace ZO

Usnesení č. 14 z jednání veřejného zasedání

ZASTUPITELSTVA OBCE TVAROŽNÁ

konaného dne 6. března 2013 v 18.00 hod. na Obecním úřadě ve Tvarožné

I. Zastupitelstvo obce Tvarožná na doporučení Rady obce SCHVALUJE:

1. Návrhovou komisi ve složení: František Kopecký, Pavel Filip

Hlasování: pro 8, proti 0, zdržel se hlasování 2, omluveni členové ZO 5

2. Ověřovatele zápisu: Mgr. Věra Floriánová, Ing. Tomáš Kousal
Hlasování: pro 8, proti 0, zdržel se hlasování 2, omluveni členové ZO 5
3. Příspěvek na činnost poradenského centra Čtyřlístek při ZŠ a MŠ Pozořice ve výši 10.500 Kč na období od 1. 4.–30. 6. 2013. Do příštího ZO je požadováno, aby vedení školy předložilo vyúčtování příspěvku.
Hlasování: pro 8, proti 1, zdržel se hlasování 1, omluveni členové ZO 5
4. Navýšení odvodu do sociálního fondu, a to z 1 % na 3 % objemu hrubých mezd.
Hlasování: pro 10, proti 0, zdržel se hlasování 0, omluveni členové ZO 5
5. Rozpočtové opatření č. I/2013 a II/2013 (příloha č. 1 a č. 2)
Hlasování: pro 10, proti 0, zdržel se hlasování 1, omluveni členové ZO 5
6. Zprávu o výsledku inventarizace (příloha č. 3)
Hlasování: pro 10, proti 0, zdržel se hlasování 0, omluveni členové ZO 5
7. Rozpočtový výhled na r. 2014-2016 (příloha č. 4)
Hlasování: pro 10, proti 0, zdržel se hlasování 0, omluveni členové ZO 5

II. Zastupitelstvo obce NESCHVALUJE:

...

III. Zastupitelstvo obce BERE NA VĚDOMÍ:

1. Zprávu starosty
2. Zprávy jednotlivých předsedů výborů a komisí

IV. Zastupitelstvo obce UKLÁDÁ:

...

Ve Tvarožné dne 6. 3. 2013

Ing. Petr Buchta – starosta

Pavel Šťastný – místostarosta

Ověřovatelé:

Mgr. Věr Floriánová – zastupitel

Ing. Tomáš Kousal – zastupitel

Zpráva z matriky

Rok 2012 je již za námi, proto dovolte, abychom Vás alespoň ve stručnosti seznámili s činností na úseku matriky, do jejíž působnosti patří nejenom naše obec Tvarožná, ale také Velatice a Mokrý-Horákov.

V roce 2012 jsme zaznamenali 18 sňatků, z toho 7 bylo uzavřeno v kostele sv. Mikuláše, 1 obřad proběhl v naší obřadní místnosti, zbývajících 10 párů snoubenců si řeklo své „ANO“ na Ranči „U jelena“.

Úmrtí jsme do matričních knih zapsali celkem 11, z toho 6 bylo v Mokrý-Horákově, 4 ve Velaticích a 1 ve Tvarožné. Tento nízký počet úmrtí, která spadají do obvodu našeho matričního úřadu, je dán tím, že žijeme v těsné blízkosti Brna a tato skutečnost se odráží i na posledních dnech života nás všech.

Narození nebylo zaznamenáno na našem matričním úřadě žádné, všechny naše maminky volí raději odbornou péči,

kterou jim nabízí porodnice v Brně či jinde.

Také v roce 2012 jsme pololetně vítali naše nové občanky, kterých bylo celkem 11. Připomínáme, že zvány jsou ty děti, jejichž matka má v době narození dítěte trvalý pobyt ve Tvarožně.

Během roku jsme popřáli 39 jubilantům. Tento nižší počet oproti předešlým rokům je dán tím, že od roku 2012 jsou zváni na setkání do naší obřadní síně ti jubilanti, kteří se dožívají 70, 75, 80, 85, 90, 95..., samozřejmě s trvalým pobytem ve Tvarožně. Kulturní pásmo písniček a básniček při těchto akcích zajišťuje spolu s dětmi naší základní školy Mgr. Věra Floriánová. Jejich vystoupení jsou vždy velice kladně ohodnocena ze strany našich jubilantů či rodičů nových občanků a přispívají k celkové dobré náladě těchto setkání.

V roce 2012 oslavily 3 manželské páry „zlatou svatbu“. Tato setkání bývají vždy velice srdečná a příjemná také proto, že se akcí se svými rodiči účastní většinou i jejich nejbližší.

V souvislosti s ochranou osobních údajů dle zákona 100/2000 Sb. opět připomínáme, že ten z rodičů, jubilantů nebo manželských párů při zlaté nebo diamantové svatbě, kteří nechtějí být zváni na tato setkání nebo zveřejnění v našem zpravodaji, mají možnost tuto skutečnost nahlásit na sekretariátu nebo na matrice Obecního úřadu Tvarožná. Pokud z Vaší strany nedostaneme jakékoliv upozornění, budeme postupovat jak je tradicí v naší obci. I nadále budeme zvat nové občanky, jubilanty i manžele, kteří uzavřeli sňatek ve Tvarožně a prožili spolu 50 nebo 60 roků života.

Často se na nás obracíte s žádostí o vystavení druhopisu matričního dokladu.

Proto opět upozorňujeme, že matriční doklad vydává ta matrika, v jejímž matričním obvodu došlo k narození, úmrtí nebo uzavření manželství. Matriční doklad může být vydán jen osobě, které se to týká, dále rodinným příslušníkům nebo osobě, která prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jejich práv před orgány státu nebo orgány územních samosprávných celků.

Jedním z dalších úkonů, které zastřešuje její matriční úřady, je **určení otcovství** k narozenému či nenarozenému dítěti. V současné době se nejedná o nic výjimečného, ba naopak, spousta párů tohoto využívá. Samozřejmě ve většině případů se jedná o určení otcovství k ještě nenarozenému dítěti. K uvedenému úkonu je zapotřebí předložit potřebné doklady, tzn. občanské průkazy a rodné listy obou rodičů, těhotenský průkaz. V případě, že je žena rozvedená, je nutné doložit také „Rozhodnutí o rozvodu manželství“ s nabytím právní moci. Rodiče na matrice zvolí pro své dítě buď pouze příjmení (po otci nebo matce), nebo již uvedou kromě příjmení i jména, které dítěti vybrali. Na základě tohoto dokladu se potom v porodnici zapíše zvolené příjmení (příp. také jméno) a následně na příslušném matričním úřadě vystaví dítěti rodný list.

Na matrice můžete i nadále požádat o provedení vidimace (ověření listiny) a o provedení legalizace (ověření podpisu), od roku 2012 nově také využít služeb CZECHPOINTU.

K velké změně došlo od roku 2012 ve věci vystavování „**Osvědčení o státním občanství ČR**“, které museli rodiče zajistit pro své děti k žádosti o vystavení cestovního pasu nebo prvního občanského průkazu. Od roku 2012 tato povinnost odpadá, veškerou agendu týkající se občanských průkazů i cestovních dokladů od 1. ledna 2012 zajišťuje pro naši obec

pouze pracoviště Městského úřadu Šlapanice, Opuštěná 2, Brno (naproti starého nádraží Zvonařka). Více informací k této problematice naleznete na www.slapanice.cz (Informační stránky Města Šlapanice, v sekci Jak si co vyřídím – Odbor vnitřních věcí).

Ještě připomínáme úřední hodiny, ve kterých se na nás můžete obrátit:

pondělí a středa 13:00–17:00 hod.

Vaše případné dotazy rády zodpovíme také na tel. čísle 544 251 094 nebo na e-mailové adrese matrika@tvarozna.cz.

Dagmar Buchtová a Michaela Pejířilová
matrikářky

Zpráva z evidence obyvatel za rok 2012

Stejně jako každý rok, chceme Vás i letos seznámit s tím, co zaznamenal úsek **evidence obyvatel** v uplynulém roce v naší obci. Veškeré údaje se týkají občanů, kteří byli v roce 2012 přihlášení ve Tvarožné k trvalému pobytu.

• V roce 2012 se narodilo 12 dětí (7 děvčat, 5 chlapců), což je o 2 děti více než v roce minulém:

Ondřej Staněk – Tvarožná 221, Dominik Strouhal – Tvarožná 213,
Ludvík Odehnal – Tvarožná 311, David Šemora – Tvarožná 347,
Anita Urbánková – Tvarožná 334, Daniel Severa – Tvarožná 376,
Natálie Štursová – Tvarožná 264, Nela Procházková – Tvarožná 77,
Magdalena Filipová – Tvarožná 54, Nicol Titzová – Tvarožná 267,
Kateřina Kučerová – Tvarožná 396, Elena Titzová – Tvarožná 267.

V seznamu jsou pouze děti, jejichž matky mají ve Tvarožné trvalý pobyt.

• V roce 2012 zemřelo 12 našich spoluobčanů (4 muži a 8 žen), což je o 4 méně než v roce předcházejícím:

Marta Brzobohatá – r. 1934, Anna Galová – r. 1915, Božena Katolická – r. 1926,
Milan Krček – r. 1939, Amálie Matulová – r. 1923, Amálie Švehlová – r. 1924,
Jaromír Kohout – r. 1922, Růžena Zemánková – r. 1925, Josef Šurý – r. 1917,
Marie Minaříková – r. 1925, Josef Hlavatý – r. 1942, Jiřina Krčková – r. 1927.

• K trvalému pobytu se do Tvarožné přihlásilo v roce 2012 celkem 36 občanů, což je o 22 více než v roce minulém.

• Z obce se odhlásilo 26 občanů, což je o 3 více, než v roce předcházejícím.

Celkový přehled o pohybu občanů v roce 2012:

Počáteční stav k 1. 1. 2012	1 202 obyvatel
Přihlášení	+36
Narození	+12
Odhlášení	-26
Úmrtí	-12

Konečný stav k 31. 12. 2012 činil 1212 obyvatel přihlášených k trvalému pobytu.

V roce 2012 se již situace obrátila proti rokům minulým a počet obyvatel se o 10 občanů zvýšil. V současné době je předpoklad, že vlivem zvýšené výstavby v obci, zvláště v lokalitě Cihelna, se bude počet občanů ve Tvarožné zvyšovat. Mezi nově přihláše-

nyými jsou především mladé rodiny s dětmi. O bydlení v naší obci je zájem a někteří nově přistěhovalí jsou z poměrně vzdálenějších míst republiky.

Ostatní zajímavosti z Tvarožné

- **Nejstaršími občankami** v naší obci jsou paní Antonická Eliška a Galová Zdeňka. Obě budou v květnu slavit 93. narozeniny. O rok méně, 92. narozeniny, letos slaví paní Klimešová Františka, paní Šírová Františka a pan Vladimír Drápal, který je v současné době nejstarším mužem v obci. V evidenci je vedena ještě jedna devadesátiletá občanka a tou je paní Pavlína Pluháčková.
- **V naší obci je vedeno v evidenci obyvatel celkem 6 občanů, kteří již dovršili 90 let.**
- **Průměrný věk všech obyvatel v obci je 41 roků.** (u mužů 40 roků a u žen 42 roků – ve vyšším věku je více žen)
- **Nejvíce používané příjmení:**

Daněk, Daňková	celkem 57 obyvatel
Buchta, Buchtová	celkem 24 obyvatel
Galovi, Gallovi, Galleovi	celkem 24 obyvatel
Brzobohatý, Brzobohatá	celkem 22 obyvatel
- **Nejvíce používané křestní jméno:**

u mužů:	Jan	55×
	Jiří	47×
	Pavel	33×
u žen:	Marie	48×
	Jana	34×
	Hana	22×
- **Ve Tvarožné přibývá nejen obyvatel, ale také přidělených čísel popisných.**
V současné době jsme již přesáhli číslo 400, poslední předběžně přidělené číslo popisné je 404.

Informace občanům

Znovu připomínáme občanům, že mohou na sekretariátu Obecního úřadu ve Tvarožné využívat služeb **systemu Czech POINT**.

Jedná se především o výpis z Rejstříku trestů, o výpis z Katastru nemovitostí, o bodové hodnocení řidičů a o výpis z Obchodního nebo Živnostenského rejstříku.

Rovněž je možno provést převedení a ověření písemností z elektronické do písemné podoby.

Od 1. ledna 2012 se zvýšil poplatek za výpis z Rejstříku trestů z 50 Kč na 100 Kč.

Ověření písemností a podpisů se provádí na sekretariátu Obecního úřadu i na matrice.

Od r. 2012 došlo ke změně při vyřizování občanských průkazů a cestovních pasů.

S vyřizováním nového občanského průkazu, cestovního pasu, řidičského průkazu a rybářského lístku se musí občané obrátit na Městský úřad Šlapanice, Brno, Opuštěná 9/2. Majitele řidičských průkazů upozorňujeme, že probíhá již několik let výměna za nové řidičské průkazy. Do konce letošního roku jsou povinni zažádat o výměnu držitelé ŘP vydaných od 1. 1. 2003 do 30. 4. 2004.

Marie Pelikánová
evidence obyvatel

Sdělení Komise životního prostředí a zemědělské

Klíněnka jírovcová: 20 let na tvaroženské návsi

Naše obec má svoji dominantu a tou je návěs – našimi předky osázená jírovcem maďalem (*Aesculus hippocastatum*),

lidově „kaštan“. Tyto 20–30 metrů vysoké alejové stromy v minulosti netrápily žádné zásadní choroby ani škůdci. Také proto byly jírovce hojně vysazovány na celém území střední Evropy. Ze své původní vlasti v jižní části Balkánského poloostrova je geneticky vybaven vysokou odolností vůči nepříznivým podmínkám, zejména proti vysokým i nízkým teplotám.

Ovšem také odtud se v minulém století kalamitně rozšířil jeho největší nepřítel: klíněnka jírovcová (*Cameraria ohridella*).

První problematické výskyty tohoto drobného, ale úporného motýlka, byly popsány v Makedonii v roce 1984. K nám do Česka „dorazila“ klíněnka až v roce 1993. Letos už je tomu 20 let, ale někteří si jistě vzpomenou na první zmínky v médiích o kalamitním usychání listů a obavách veřejnosti z hromadného odumírání jírovců.

Za dobu svého výskytu na našem území už o tomto škůdci víme poměrně hodně. Stále sice nemá přirozeného nepřítel (parazytoida), který by její početnost výrazněji snižoval, ale možnosti ochrany jsou už známé i prověřené. U nás ve Tvarožné využíváme v podstatě všechny způsoby dostupné ochrany: jednak signalizaci náletu z feromonových lapáků, následně chemické ošetření kmenů stromů a na podzim pak mechanickou ochranu shrabováním listů.

Klíněnka jírovcová má u nás zpravidla 3 generace. Za efektivní je považován zásah proti 1. generaci při líhnutí do-

spělců v období začátkem květu kaštanů a posléze i proti 2. generaci v období konce června až začátku července. Potíž je v tom, že při chladnějším počasí bývá líhnutí imág dosti rozvleklé, proto i stanovení termínu ochranného zásahu bývá problematické. Naopak při velmi vysokých teplotách před květem stromů se celá populace klíněnky doslova zblázní, lepo- vé desky ve feromonových lapácích jsou denně plné zachycených samců a postřík kmenů musí být proveden okamžitě. Právě na kmenech se dospělci soustřeďují a po spáření samičky přelétnou na spodní větve stromů a kladou vajíčka na svrchní stranu listů. Po několika dnech se líhnou malinké housenky, které se vžirají do listů, kde tzv. minují, tj. vyžirají listový parenchym a listy usychají. Následná další (letní) generace pak osidluje horní patra koruny stromů. Předčasná ztráta listové plochy po silném napadení housenkami stromy bezesporu oslabuje. Dospělci (motýly) v podstatě neškodí.

Jednoduchým a velmi efektivním způsobem ochrany je shrabování listů. Tento systém vychází z poznatku, že kukly klíněnky přezimují ve spadáných listech v minách způsobených housenkami. Celá populace tohoto škůdce je tedy v období vegetačního klidu na zemi. Teoreticky je tedy možné dokonalým odstraněním a spálením či kompostováním opadaných listů klíněnku likvidovat. Nutné však je včasné a především důkladné vyhrabání listů, protože suché listy se rychle rozpadají na menší kousky, kokony s kuklami se uvolní a na jaře se dospělci normálně líhnou.

Možnou alternativou boje proti klíněnce je výsadba odolného kultivaru kaštanu a tím je jírovec červený (*Aesculus carnea*). Jedná se o méně vzrůstný strom, červeně kvetoucí a málo plodící. Klíněnka ale v jeho listech není schopná prodělat celá svůj vývoj, proto listy neschnou. Prá-

vě tímto kultivarem nahrazujeme na naši návsi původní stromy. A můžeme si jen přát, aby tyto krásné stromy důstojně zdobily tvaroženskou návěs i po další generace.

*Ing. Petr Kříž
předseda komise ŽP a zemědělské*

Z činnosti spolků a sdružení

TJ SOKOL Tvarožná

Vážení čtenáři Tvaroženského zpravodaje, v pátek 8. 3. 2013 se konala valná hromada Tělovýchovné jednoty Sokol, kde byla hodnocena činnost za uplynulé období od předchozí valné hromady konané v roce 2010 při 100. výročí od jejího založení. Protože většina z Vás se někdy aktivně zapojila do její činnosti, třeba jen na krátký čas v dětském věku ve cvičebních hodinách nebo jako aktivní sportovec kopané, stolního tenisu a dříve i košíkové nebo volejbalu, tak věřím, že Vám není dění v tělovýchovné jednotě lhostejné a rádi se seznámíte s naší činností přednesené ve zprávě na valné hromadě.

Činnost TJ byla v tomto období řízena výborem ve složení: Jan Urbánek, Ing. Jan Příkryl, Ing. Petr Kozák, Jarmila Minaří-

ková ml., Ivona Šťastná, Lubor Švehla, Ing. František Fajstl, Ing. Jiří Brzobohatý, Jiří Procházka, Erik Titz.

Výbor se scházel pravidelně každé první pondělí v měsíci na výborové schůzi, kde řešil průběžně aktuální problematiku TJ a zajišťoval její běžnou činnost. V období od poslední valné hromady můžeme naši činnost hodnotit jako průměrnou, neboť mimo údržby a modernizace tělocvičny se nám jen stěží dařilo udržet v činnosti všechny oddíly. Mimo oddílu stolního tenisu, kde jsou v soutěži přihlášeny čtyři družstva mužů a cvičebních hodin předškolních dětí, žáků a žen, jsou všechny oddíly ve své činnosti průměrné až podprůměrné.

Členská základna

K 31. 12. 2012 měla TJ stav členstva:	
muži	108
ženy	62
dorostenci	13
dorostenky	6
žáci	16
žákyně	14
celkem členů	219

Z této základny je 45 aktivních sportovců zapojených do mistrovských soutěží. Dalších 110 členů je činných v některém oddílu jako rekreační sportovec nebo se podílí na organizační činnosti. Zbytek členů jsou neaktivní příznivci a sympatizanti z bývalých aktivních sportovců a cvičenců. Pokles zájmu jsme v posledním období zaznamenali nejvíce v dorosteneckých a žákovských kategoriích. Na tuto situaci měly vliv slabší roč-

níky dětí, pokles jejich zájmu o sportování a tělovýchovu, ale také nedostatek dobrovolných cvičitelů a trenérů.

Údržba tělovýchovných zařízení

Od poslední valné hromady, která se konala 30. 10. 2010, jsme prováděli hlavně běžnou údržbu tělocvičny a sportovišť:

- výměna oken do šatny, koupelny a WC tělocvičny (32.571 Kč)
- provedení stavebních úprav v kabinách kopané
- napojení tělocvičny na obecní vodovod – od 1. 6. 2011
- výměna vchodových dveří a luxferů v tělocvičně (41.645 Kč)
- úprava ústředního topení v tělocvičně – duomix (6.300 Kč)
- výměna el. bojleru v tělocvičně (1/2012 – 13.800 Kč)
- kácení šesti vadných stromů na hřišti u tělocvičny
- vymalování haly (1/2012)
- oprava a nátěr opadané fasády na tělocvičně
- nátěr plechové střechy na tělocvičně – 280 m² (15.000 Kč za materiál)

Toto byly některé finančně náročnější akce v uplynulém období. Do budoucna nás čekají další nákladné akce, jež bude možné realizovat jen za plného nebo alespoň částečného financování obcí. V letošním roce to bude výměna oken v sále, přísálí a kuchyňce. Obec nám z obecního rozpočtu přispěje 110.000 Kč. Celkové náklady budou kolem 150.000 Kč. Některé práce provedeme brigádnicky, abychom tuto částku snížili. V dalších letech nás čeká oprava střechy, kde v zimních měsících zafoukává sníh a následně protéká voda stropem do sálu. Bude to jedna z nejnákladnějších akcí na budově. Budova má již 85 let a tak můžeme čekat i další nepředvídané výdaje na její údržbu nebo opravy. Už by si zasloužila generální opravu, na kterou ale nemáme finance a tak to musíme všechno řešit postupně.

Společenská činnost

Ve společenské činnosti byly TJ pořádány tradiční akce:

- společenský ples (malá účast)
- dětský maškarní ples (dobrá účast)
- předpouťová diskotéka (dobrá účast)
- setkání s přáteli při country hudbě (malá účast)
- divadelní představení ve spolupráci s „Divadlem Stodola Jiříkovic“ (s pěknou účastí)

Většina těchto akcí se celkem vydařila a tak bych chtěl poděkovat všem jejich organizátorům za jejich čas a úsilí při přípravě a během těchto akcí. Jen je škoda nízké návštěvnosti.

Činnost sportovní a tělovýchovná

Ve sportovních aktivitách máme v mistrovských soutěžích čtyři družstva mužů stolního tenisu a družstvo mužů v kopané.

Také každoročně pořádáme:

- zdení tvaroženskou olympiádu pro děti a mládež se soutěží ve sprintu, skoku do dálky, hodu, šplhu a skoku do výšky
- předvánoční turnaj ve stolním tenisu

Jak je vidět, tak dominantní činností v naší TJ jsou kolektivní sporty a to zejména stolní tenis.

Poprvé v historii máme přihlášeno do soutěže v kopané jen družstvo mužů a to není vůbec pěkná vyhlídka do budoucnosti, zvláště v 80. roce od jejího založení. Na přihlášení do soutěže je třeba alespoň 15 zapálených kluků, ale ty se nám nepodařilo sehnat ani ve Tvarožně, ani v okolních obcích. Někteří kluci touží po kopané si již našli uplatnění jinde.

Oba oddíly (stolní tenis, kopaná) se potýkají s nedostatkem trenérů pro mládež a také proto nepřihlásili mládežnická družstva do soutěží. Jen oddíl stolního tenisu má jedno družstvo vedené MUDr. Danou Krčkovou, které je z části tvořeno dorostenci a vede si úspěšně.

Další oddíly – florbal a futsal – nehrájí soutěže, ale věnují se jen rekreačnímu sportování. Florbal hrají v pondělí od 17.00 do 18.30 hodin žáci a dorostenci. V neděli večer v 18.30 do 19.30 hodin nezávisle na TJ hrají florbal muži. Futsal hrají ve středu od 18.30 do 21.00 hodin dvě družstva mladších a starších seniorů. Ženy, dorostenky, žáci, žákyně a předškolní děti se realizují ve cvičebních hodinách základní tělesné výchovy. Nejvíce cvičenců mají cvičební hodiny žen a předškolních dětí. Ženy cvičí v pondělí a čtvrtek od 19.00 do 20.00 hodin a předškolní děti společně s mladšími žákyněmi v úterý od 16.30 do 17.30 hodin. Průměrná ná-

vštěvnost u žen je 15 cvičenek a u předškolního žactva 12 cvičenců. Cvičení žáků je ve středu od 17.00 do 18.00 hodin za průměrné účasti 8 cvičenců. Zdárný průběh těchto cvičebních hodin zajišťují za cvičení žen Marie Kozáková, za žáky Jan Urbánek, za cvičení předškolního žactva a mladších žákyň Ivona Štastná a Radka Dvořáková. Oddíl košíkové seniorů ukončil činnost pro malý počet hráčů.

Nyní působí v naší TJ jen 5 oddílů. Je to málo nebo hodně na naši vesnici?

Když to nakonec zhodnotíme tak zjistujeme, že nám ve všech oddílech chybí trenéři a cvičitelé mládežnických družstev. Vedení mládežnických družstev je velmi zodpovědná a časově náročná práce, kterou není ochotna nebo nemůže většina z nás vykonávat. A proto všem, kteří se jí věnují, ve prospěch celku, patří náš velký dík a uznání. Velice rádi mezi nás přivítáme všechny, které práce s mládeží baví a chtěli by se jí v naší TJ věnovat. Proškolení zajistíme.

Hospodaření TJ

Nyní Vás seznámím s tím, jak je zhruba financována naše TJ. V předchozích letech jsme dostávali příspěvek na energie a údržbu ze státních dotací na sport podle spotřeby energií a vykázané údržby v předcházejícím roce. Bylo to v průměru zhruba 35.000 Kč, což je asi 20–30 % skutečných nákladů. Od ČSTV jsme dostávali na činnost průměrně asi 50.000 Kč ze zisků Sazky podle členské základny (do roku 2008). Z obecního rozpočtu jsme dostávali 50–70 tisíc Kč. Zbytek rozpočtu do 300.000 Kč musíme pokrýt z členských příspěvků, sponzorských darů, sběrem

železného šrotu, pořádáním zábav atp. Nyní jsme odkázáni jen na dotace z obce, protože zisky ze sázkových her, dříve určené na podporu kultury a sportu, jdou do obecních rozpočtů. Záleží na každé obci, jak s těmito prostředky naloží a co bude preferovat ve svém rozpočtu. Nám obec na tento rok přislíbila 260.000 Kč na činnost a výměnu oken v sále tělocvičny. Nyní je na nás všech, jak budeme s těmito prostředky hospodařit a co všechno za ně uděláme, jak vylepšíme prostředí v tělocvičně, která slouží nejen členům TJ, ale i ostatním občanům a základní škole.

Převod pozemků TJ na Obec Tvarožnou

Tělovýchovná jednota schválila na valné hromadě darování pozemku p. č. 219 ostatní plocha, sportoviště a rekreační plocha o výměře 2 715 m² a pozemku p. č. 220 ostatní plocha, ostatní komunikace o výměře 213 m² Obci Tvarožná. Jedná se o asfaltové hřiště u tělocvičny a pozemek před bránou k silnici. Tyto pozemky budou po dohodě s obcí prohlá-

šeny za veřejné prostranství a obec je tak bude moci lépe ošetřovat a vylepšovat ke spokojenosti všech občanů.

Také byl po dohodě s výborem TJ převeden Obci Tvarožná darováním pozemek p. č. 1097/3 o výměře 504 m² ostatní plocha. Je to pozemek před kabinami kopané určený na parkoviště a komunikaci vedoucí ke hřišti.

Závěr

Valnou hromadou byl zvolen nový 11členný výbor TJ Sokol Tvarožná ve složení: Ing. Jiří Brzobohatý, Ing. František Fajstl, Pavel Kousal, Ing. Petr Kozák, Ing. Jiří Liška, Jarmila Minaříková ml., Ing. Jan Příkryl, Ivona Šťastná, Lubor Švehla, Erik Titz, Jan Urbánek.

Revizní komise ve složení Ing. Jiří Kozák, Josef Minařík, František Kopecký.

Děkuji starému výboru a kontrolní komisi za odvedenou práci v uplynulém období a novému přeji hodně úspěchů a pevné zdraví.

Rádi také uslyšíme Vaše náměty na zlepšení činnosti a prostředí, v jakém sportujeme a jak výboru TJ pomůžete při

realizací těchto návrhů. Je věcí nás všech, jestli budou mít naše děti, vnuci i jejich děti kde a jak ve Tvarožné sportovat.

Ještě mi dovoluťte na závěr poděkovat všem funkcionářům, cvičitelkám, cvičitelům, trenérům a vedoucím všech družstev za jejich celoroční obětavou práci a také Vám – členům, příznivcům a sponzorům, kteří jste jakýmkoliv způsobem přispěli ke zdaru naší práce. Také chci poděkovat Obci Tvarožná za podporu sportu a pomoci při nákladné údržbě budov a sportovišť ve Tvarožné.

Přeji Vám pevné zdraví a hodně úspěchů. Nebojte se sportovat!!!

Urbánek Jan ml.

Rozlosování TJ SOKOL Tvarožná – JARO 2013 – oddíl kopané

Sezona 2012/2013

MUŽI				
kolo	den	datum	začátek	utkáni
15.	NE	31. 3.	10:30	Tvarožná – SK Pozořice
16.	NE	7. 4.	15:30	Kobylnice – Tvarožná
17.	NE	14. 4.	10:30	Tvarožná – SK Blučina
18.	NE	21. 4.	10:30	SK Vojkovice B – Tvarožná
19.	NE	28. 4.	10:30	Tvarožná – Rajhradice
20.	NE	5. 5.	16:30	Žabčice – Tvarožná
13.	STR	8. 5.	16:30	Tvarožná – SK Šlapanice B
21.	NE	12. 5.	10:30	Tvarožná – Sokol Viničné Šumice
22.	SO	18. 5.	16:30	FC CVM Mokrý Horákov – Tvarožná
23.	NE	26. 5.	10:30	Tvarožná – Blažovice
24.	NE	2. 6.	16:30	Sokol Těšany – Tvarožná
25.	NE	9. 6.	10:30	Tvarožná – RAFK Rajhrad B
26.	SO	15. 6.	16:30	SK Šlapanice B – Tvarožná

Informace

Cyklistická sezóna se pomalu blíží

Jaro je za dveřmi a s ním spojené i teplé počasí, které láká cyklisty na vyjížd'ku. Chodci ani cyklisté by neměli zapomínat na to, jak je důležité být vidět v silničním provozu a mít na sobě správné oblečení doplněné reflexním prvkem (**reflexní doplňky jsou pro řidiče viditelné až na vzdálenost 200 metrů**). Zvýšený pohyb cyklistů přináší i svá rizika na silnicích, proto by si milovníci cykloturistiky měli uvědomit, že pro ně platí stejná pravidla v silničním provozu jako pro řidiče.

(NE) BEZPEČNOST – ať už chodci či cyklisté si svoji cestu zpříjemňují posloucháním hudby ze sluchátek, ale často si neuvědomují, že tím ohrožují sebe i ostatní účastníky na silnici.

CHODCI A CYKLISTÉ: NEVNÍMÁTE – NESLYŠÍTE – NEREAGUJETE NA:

- Dění ve svém okolí
- Zvukové signály ostatních účastníků silničního provozu – (klakson vozidel – cyklistů – motocyklistů, hlasové upozornění ostatních chodců...)
- Výstražné signály – (majáky, výstražné znamení na železničním přejezdu, varovné vyzvánění tramvají...)
- Vozidla kolem sebe.
- Náhle vzniklá nebezpečí.
- Vyjždění a couvání vozidel z nečekaných a nepřehledných míst.

DO VOZOVKY VSTUPUJTE A VJÍŽDĚJTE VŽDY PO PEČLIVÉM ROZHLEDNUTÍ A NAVAŽTE OČNÍ KONTAKT S ŘIDIČEM!

POZOR – Alkohol či omamné látky neužívejte před jízdou, ale ani během ní. Pokud je cyklista pod vlivem takových látek ohrožuje sebe i ostatní. V případě postihu je na něj pohlíženo jako na řidiče motorového vozidla!

I když je cyklistická přilba povinná do 18let, měla by být pro každého cyklistu samozřejmostí, protože cyklisté společně s chodci jsou v silničním provozu nejzranitelnější.

Rodiče nezapomínejte na to, že děti jsou na silnicích více ohroženy. Jsou méně soustředěné a nedokáží dobře odhadnout a předvídat situaci, která může nastat.

Potřeba je myslet i na to, že kolo při odstavení musíme zabezpečit proti krádeži. Nutno je také připomenout, že cyklisté nesmí vjíždět v protisměru do jednosměrek (pokud to není dovoleno speciálním dopravním značením) a také, že nesmí jezdit po chodníku či přejíždět přechod pro chodce.

Důležité je nezapomínat na povinnou výbavu kola a před jízdou vždy kolo řádně zkontrolovat (utažení matic a šroubů, stav pneumatik a jejich nahuštění, stav a funkčnost brzd, funkčnost osvětlení, napnutý a promazaný řetěz a čistotu odrazek).

Povinnou výbavu jízdního kola tvoří zejména:

1. dvě na sobě nezávislé účinné brzy
2. přední odrazka bílé barvy
3. zadní odrazka červené barvy
4. oranžové odrazky na obou stranách pedálů
5. boční odrazky na paprscích kol
6. zaslepení konců řídítek (zátkami, rukojeťmi, apod.)
7. zakončení ovládacích páček brzd, měničů převodů a rychloupínačů nábojů kol musí být obaleno, materiálem pohlcující energii
8. uzavřené matice nábojů kol, pokud nejsou křídlové, rychloupínací nebo s krytkou konce náboje

Za snížené viditelnosti:

9. přední světlomet svítící bíle na vzdálenost nejdále 20 m (může svítit přerušovaně, je-li vozovka dostatečně a souvisle osvětlena)
10. zadní svítidla červené barvy, která může svítit přerušovaně
11. zdroj elektrického proudu – dynamo nebo baterie s kapacitou pro svícení na dobu 1,5 hodiny bez přerušení

*nrap. Petra Hrazdírová
Krajské ředitelství policie JmK
Preventivně informační oddělení*

**KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ POLICIE
JIHOMORAVSKÉHO KRAJE**

SLUCHÁTKA NA UŠÍCH (NE) BEZPEČNOST V SILNIČNÍM PROVOZU

Chodci a cyklisté si často neuvědomují, že při poslouchání hudby pomocí sluchátek jsou nebezpečím pro sebe i ostatní účastníky silničního provozu. Do vozovky vstupují a vjíždějí bez rozhlédnutí.

CHODCI A CYKLISTÉ NEVNÍMÁTE - NESLYŠÍTE - NEREAGUJETE NA:

- Dění ve svém okolí
- Zvukové signály ostatních účastníků silničního provozu (klakson vozidel – cyklistů - motocyklistů, hlasové upozornění ostatních chodců ...)
- Výstražné signály (majáky, výstražné znamení na železničním přejezdu, varovné vyzvánění tramvají...)
- Vozidla kolem sebe
- Náhle vzniklá nebezpečí
- Vyjždění a couvání vozidel z nečekaných a nepřehledných míst

**DO VOZOVKY VSTUPUJTE A VJÍŽDĚJTE VŽDY
PO PEČLIVÉM ROZHLÉDNUTÍ A NAVAŽTE OČNÍ KONTAKT
S ŘIDIČEM!**

Tísňová linka POLICIE ČR - 158

Základní pravidlo bezpečnosti na silnicích pro chodce a cyklisty je: „VIDĚT A BÝT VIDĚN“

- Jste na silnicích nejzranitelnější
- Myslete více na svoji bezpečnost
- Zvyšte svoji viditelnost v silničním provozu, zejména za snížené viditelnosti a v noci
- Využívejte reflexní a fluorescenční materiály a kombinujte je tak, abyste byli dobře vidět za světla i tmy

Okénko do života ZŠ a MŠ

Základní škola Tvarožná

Břežnový příspěvek zahájím statistickými informacemi z úvodu letošního roku. První pololetí školního roku bylo zakončeno ve čtvrtek 31. ledna předáním výpisu vysvědčení. Ze samých výborných se radovalo 23 dětí, 38 žáků prospělo s vyznamenáním. Absence byla letos standardní, tradičně se do ní promítlo zimní chřipkové onemocnění. Zameškalo se 1 181 hodin, což je v průměru 27 hodin na žáka.

U zápisu do 1. třídy pro školní rok 2013/2014, který se ve škole konal již 17. ledna, bylo celkem 18 dětí. Přijato k nástupu plnění povinné školní docházky v naší škole bylo 17 dětí, z toho 4 děvčata. Jedno dítě žádá o odklad školní docházky a jedno z přijatých bylo souběžně zaregistrová-

no také na základní škole v Brně. Budoucí třída prvňáků je na naše poměry početná, ale ve srovnání s třicetiletými třídami brněnských škol poskytuje dost prostoru na individuální péči o každého žáka a umožňuje dětem pracovat v zajímavých projektech. Ovšem opět jsou mezi Tvarožňáky rodiče, kteří vytrhnou dítě z kolektivu kamarádů a vozí je už od první třídy do Brna. Odůvodňují to svým zaměstnáním a výhodností delšího pobytu dítěte ve školní družině. Takové dítě se domů dostává až po páté hodině odpoledne a to už mu na místní kamarády nezbyvá čas. Není to škoda? Přece chceme, aby se naše děti vzájemně znaly a také poznávaly naši

obec a dál se zapojovaly do místních tradičních akcí.

Zimní počasí během ledna a února nám umožnilo uskutečnit jak výcvik bruslení u OC Olympia v Brně, tak i lyžařský třídní výcvik na Fajtově kopci u Velkého Meziříčí. Letošního kurzu se zúčastnilo 28 žáků, kteří se podle svého zájmu učili buď lyžovat, nebo jezdit na snowboardu. K dispozici měli pět instruktorů a dvě učitelky, kteří se jim celý den věnovali.

V lednu jsme také připravili výzdobu na myslivecký ples, poslechli si program o etnických hudebních nástrojích a připravili malé dárečky pro budoucí prvňáky. V únoru proběhly jarní prázdniny, žáci třetího až pátého ročníku si vyslechli výukový program k tématu Cyril a Metoděj, který připravilo Biskupství brněnské, a také na naši školu k náslechu do tříd zavítaly budoucí učitelky z Pedagogické fakulty v Brně, které pro nás připravují výukový program o ovoci a ovocných stromech. V únoru se také rozběhl kurz práce na PC pro seniory. Pod vedením paní učitelky Majerové se každý týden se-

tkává u počítačů ve škole celkem 6 zájemců o zlepšení svých znalostí a dovedností v oblasti IT.

V měsíci únoru také končí projekt EU „Peníze školám“. Poslední akcí hrazenou z tohoto projektu bylo zakoupení interaktivní tabule pro zpestření výuky všech předmětů.

Na měsíc březen plánujeme Velikonoční dílny, vyhodnocení soutěže o Nejoriginálnější kraslici roku 2013 a ukončení výtvarné soutěže Hasiči očima dětí. Ve středu před velikonočními prázdninami se podíváme na představení pana Urbánka, který nám představí hudební nástroje symfonického orchestru. Dalšími plánovanými akcemi jsou celonárodní testy žáků 5. tříd a testy Kalibro žáků 3. a 5. třídy.

V průběhu jarních měsíců plánujeme další sběr starého papíru. Termín bude vyhlášen místním rozhlasem a uveden na plakátku ve škole a u pošty.

Všem přeji pěkné slunečné jarní dny.

Mgr. Věra Floriánová
ředitelka ZŠ

Mateřská škola Tvarožná

Za několik dní odejde zima a nás čeká období, které nám určitě přinese hodně sluníčka a dobré nálady. V mateřské škole se sluníčko a dobrá nálada zúročí dvojnásob, protože v dalších dvou měsících nás čeká mnoho zajímavých kulturních či sportovních akcí.

21. března od 16:00 hod. bude v mateřské škole probíhat „Vítá-

ní jara“ ve spojení s velikonoční dílnou. V prvním bloku starší děti předvedou jak umí zpívat, tancovat, hrát na flétnu, ale i ukáží, kam až se dostaly v anglickém jazyce. Ve druhém bloku Mgr. Budínová z DDM Sluníčko v Brně společně s vámi a dětmi bude vyrábět jarní věnečky na dveře či stůl nebo velikonoční slepičky z keramické hlíny. Srdečně všechny zveme na tuto zajímavou akci.

Další den, tedy 22. března jedeme do Divadla Bolka Polívky na pohádku Čert a Káča. Jedná se o loutkovou pohádku na motivy známé klasické pohádky Boženy Němcové.

V měsíci březnu jako každoročně plánujeme návštěvu HZS v Pozořicích. Termín však upřesníme, protože zatím nevíme, co můžeme od jarního měsíce očekávat.

2. dubna do mateřské školy přijede divadlo s pohádkou na ekologické téma. Toto téma nás provází stále častěji a jistě bude pro nás pro všechny velkým přínosem.

25. dubna se v mateřské škole uskuteční pohádkové minishow, jež bude provázet mnoho známých písniček z pohádek.

29. dubna se odehraje na školní zahradě v dopoledních hodinách „Rej čarodějnic“. Určitě nás nemine diskotéka a opékání špekáčků. Připravte dětem

nějaký čarodějnický kostým.

Dne 2. května 2013 od 9:00 hod. do 15:00 hod. bude v mateřské škole probíhat zápis dětí k předškolnímu vzdělávání do Mateřské školy Tvarožná pro školní rok 2013–2014. Děti, které přijdou s rodiči k zápisu si v tento den mohou pohrát s dětmi, které se již v mateřské škole vzdělávají. K zápisu s sebou přineste rodný list dítěte.

Na závěr přeji všem čtenářům zpravodaje mnoho slunných a teplých jarních dnů a příjemné prožití Velikonoc.

*Za kolektiv mateřské školy
Mgr. Bc. Yvona Hrbáčková*

HUMANITÁRNÍ SBÍRKU

- letního a zimního oblečení (dámské, pánské, dětské)
- lůžkovin, prostěradel, ručníků, utěrek, záclon
- látek – minimálně 1 m² – ne odřezky a zbytky
- domácích potřeb – nádobí bílé i černé – vše jen funkční a nepoškozené
- dek, polštářů a příkrývek (vatované a péřové)
- hraček – nepoškozených a kompletních
- nepoškozené obuvi

Vybíráme také dobrovolný příspěvek na dopravu!

VĚCI, KTERÉ VZÍT NEMŮŽEME:

ledničky, televize, počítače a jinou elektroniku, matrace, koberce, nábytek, jízdní kola, lyže, dětské kočárky, znečištěný a vlhký textil

Sbírka se uskuteční v Hasičské zbrojnici ve Tvarožné

dne: 22. března, od 15 do 19 hod.

dne: 23. března, od 8 do 12 hod.

Věci prosíme zabalené do igelitových pytlů či krabic

(nikoliv do igelitových tašek), aby se transportem nepoškodily.

Bližší informace – dispečink Diakonie Broumov:

tel.: 224 316 800, fax: 224 317 203.

Diakonie Broumov je nezisková humanitární organizace poskytující sociální služby pro občany na okraji společnosti, materiální pomoc, azylové ubytování a pracovní příležitosti.

Děkujeme za Vaši pomoc.

www.diakoniebroumov.org

Václav Kosmák

Výročí moravského Kukátkáře

Osobnost Václava Kosmáka byla na Moravě ve druhé polovině 19. století velmi dobře známá. Jeho popularita pramenila z jeho díla, které vycházelo ze znatlosti života obyčejných lidí.

Letošní tři kulatá a jedno půlkulaté výročí této osobnosti, která ke Tvarožně neodmyslitelně patří, nelze odbyt pouze stručným životopisem.

Václav Kosmák

Katolický kněz, fejetonista a romanopisec. To byl **Václav Kosmák**. Narodil **5. září 1843** v Martínkově u Moravských Budějovic. Jeho rodiči byli martínkovský krejčí a kostelník Antonín Kosmák a Anežka, rozené Fialová ze Želetavy. Matka sloužila u martínkovského faráře Františka Jedličky, který byl jejím vzdáleným příbuzným. Tady se seznámila s Antonínem Kosmákem. Byla o pět roků starší. Jejich všestranně nadaného chlapce Václava doporučil ke studiu místní farář. První vědomosti a znalost němčiny získával od třebičského kapucína P. Bernardina Spiny.

Vyšší vzdělání získal nejdříve na německém gymnáziu v Jihlavě. Studoval v německém prostředí. Není divu. Jihlava byla v té době druhou největší německou jazykovou oblastí v českých zemích. Přesto Kosmáka město a studentské majálky přivedly k českému vlastenectví. Psal velmi dobře německy. Navzdory tomu začal od roku 1859 psát česky.

Od roku 1862 pokračoval studiem bohosloví v Brně. Na svoje studentská léta vzpomíná v četných črtách a povídkách.

Na kněze byl vysvěcen 4. června 1866 tehdejším vatikánským nunciem v Rakousku, kterým byl **Falcinelli Antoniacci** (*1806 +1874). Termín svěcení byl úspěšný. Byla to politicky složitá doba. Hrozila a také vypukla prusko-rakouská válka. Už za měsíc Rakušané u Hradce Králové prohráli.

Kosmákovým kněžským povoláním se prolíná buditelská a spisovatelská činnost. Jeho prvním působištěm byl kostel sv. Jiljí na náměstí v **Moravských Budějovicích**. Farářem a děkanem tady byl šedesátiletý Valentin Bečvář. Kaplan Kosmák učil děti náboženství. Stal se jedním z předních členů tamního vlasteneckého čtenářsko-pěveckého a ochotnického spolku Budivoj, založeného v roce 1864 hudebně nadaným rodákem ze Starého Rousínova advokátem **JUDr. Eduardem Špatinkou** (*3. 1. 1838 +20. 5. 1898).

Kosmák se s ním přátelil. Spolu se věnovali regionální badatelské činnosti. Eduard Špatinka byl, mimo jiné, také vynikajícím zpěvákem, klavíristou a cellistou.

Kosmák byl velmi společenský. Rád přednášel a zpíval ve kruhu svých přátel například v české Weiglově kavárně nebo

ve vinárně Josefa Indry. Často chodil do českých a německých škol a šířil tam učtu k českému národu.

Po dvou létech působení v Moravských Budějovicích se Václav Kosmák na vlastní žádost a ze zdravotních důvodů přestěhoval. 13. září 1868 byl biskupstvím přeložen do deset kilometrů jihovýchodně ležící **Hostimi** k faráři Františku Valouchovi. Ten byl duchovním správcem při kostele sv. Františka z Asissi.

V Hostimi nebyl dlouho. Už v září 1869 byl poslán jako administrátor ke kostelu sv. Martina do **Biskupic** v okrese Třebíč, aby tam nahradil zestárlého faráře Svěráka. Zůstal zde do 8. října 1870.

Od roku 1870 byl administrátorem při chrámu sv. Petra a Pavla v **Řeznovicích** u Ivančic. Nemocný farář Hons žil v Třebíči a tak Kosmák o některých svátcích sloužil druhou mši svatou v přífařené, asi tři kilometry vzdálené Polánce. V Řeznovicích napsal několik svých úspěšných románů.

Tam jej také k napsání dalších příspěvků do brněnského katolického časopisu Hlas vyzvali jeho spolubratři Vladimír Šťastný, redaktor Hlasu Josef Klíma a František Dědek. O **Františku Dědkovi** napsal takřka po dvaceti letech (1899) Jan Halouzka publikaci „František Dědek, kněz družiny Sušilovy“.

Jako dobrý řečník a vlastenec byl Václav Kosmák zván na různá shromáždění a potkával se s významnými osobnostmi té doby. 9. července 1871 řečnil na táboře na hoře Nejsvětější Trojice u Rosic a 17. září 1871 se zúčastnil obrovského tábora lidu v Jevišovicích. Hovořil o národnostním smíru ve vlasti.

Společně s ním zde vystoupil další buditel a vlastenec – notář **Jan Vlk** (*1822 +1896) ze Znojma. Sešlo se zde přes 15 000 lidí a poprvé se tu zpívala píseň Kde domov můj. Shromáždění se stalo

přířem národního a hospodářského rozmachu na Znojemsku.

10. dubna 1872 byl Kosmák ustanoven administrátorem při kostele sv. Jiljí v **Moutnicích**. Nahradil nemocného faráře Šimečka. Farnost měla 2 100 katolíků, školy v Moutnicích a v Těšanech. Přífařena byla i nedaleká Nesvačilka. Jeho literární činnost úspěšně pokračovala.

Od roku 1876 působil jako administrátor při kostele Nanebevzetí Panny Marie v **Borkovanech**.

Odtud odešel na úkor křepického kolegy na uvolněné místo faráře do Tvarožné. Do farnosti s 3 000 obyvateli a školami ve Tvarožné, Blažovicích a Horákově patřily i Blažovice, Horákov, Mokrý, Velatice a samota Rohlenka.

Ve Tvarožné zemřel farář **Matěj Lavička** (*1800 Kamenice). Působil zde od roku 1850, kdy do farnosti přišel po dvacetiletém působení na panství hrabat Belcrediů v Jimramově. Stejně jako před ním Ignác Mayer. Tam sloužil v kostele Narození Panny Marie.

Václav Kosmák byl na faru do Tvarožné jmenován 8. prosince a stěhoval se, jak píše „za třesuté zimy“, 23. prosince 1877. V Hlasu o tom napsal: „Až dosud neměl jsem domova stálého, jistého... *Teď mi však Bůh a dobří lidé dali domov stálý... Jářku: Chvála Bohu. Teď jsi doma!...*“

Místo úředně převzal 8. ledna 1878. Kosmákovi k němu pomohla přímluva dvou významných osobnosti moravské vzdělanosti a kultury. Jazykovědce a etnografa **prof. Františka Bartoše** a českého kněze a básníka **Vladimíra Šťastného**. Ti v této věci oslovili známého politika a majitele líšeňského panství hraběte **Egberta Belcrediho** a bylo jim vyhověno. Chtěli mít už známého spisovatele blíž k Brnu. A to chtěli i hrabě Belcredi.

V této době byl Kosmák literárně velmi pilný. Napsal řadu knih, které vycházely na tehdejší dobu v pozoruhodných nákladech.

Věnoval se ale nejen duchovní správě a literatuře. Za jeho působení ve Tvarožně byl v roce 1880 v krátké době vybudován novogotický kostel sv. Mikuláše. Vypracováním projektu byl pověřen diecézní architekt, profesor Augustin Prokop. Práce řídil brněnský stavitel Augustin Weiss. Nový kostel nahradil původní románský kostel ze 14. století, který byl ve velmi špatném stavu. Do bány věže pod křížem, posvěceným lulečským farářem a slavkovským děkanem **Antonínem Šubrtem** (*1809 +1888), byl 31. října 1880 vložen mimo jiných památek také pamětní spis Václava Kosmáka, ve kterém oslovuje budoucí generace.

Nový chrám byl 9. října 1881 předán slavnostní benedikcí od kapitulního preláta **Augustina Kiovského** (*1816 +18. 12. 1887) ke službě Boží. Slavnostním kazatelem byl jezuita Jan Votka.

Václav Kosmák byl za zásluhy o stavbu kostela jmenován 9. listopadu 1881

čestným konsistorním radou. Dále ale pokračovaly dokončovací práce a bylo doplňováno vybavení kostela. Finanční příspěvky od farníků byly těžce vymáhány. Na to si Kosmák v dopisech svým známým stěžoval.

Podrobnosti o slavnosti a o celé této době si můžeme přečíst v publikaci „Tvaroženský kostel“ z roku 2006, kterou uspořádal Alois Krček.

Ve Tvarožně se Václav Kosmák po létech potkal i s neúnavným šířitelem náboženského tisku a blažovickým občanem **Šebestiánem Kubínkem** (*1. 1. 1799 +18. 7. 1882). Pamatoval si ho ještě z doby, kdy jako chlapec ministroval v Martínkově. I o něm psal a to ještě před příchodem do Tvarožné, kde se stal jeho farářem. Napsal o něm směle přirovnání: „*Já znám jen dva muže kteří se stejnou vytrvalostí a neústupností krácejí za úkolem i cílem svým Bismark a Kubínek, ovšem každý má cíl jiný. Tak řekl jednou jeden můj známý. A mě se ten nápad líbil*“.

V roce 1888 promlouval uznávaný řečník Václav Kosmák ve svém bývalém působišti na slavnosti při otevření nové školy v Moravských Budějovicích a o pět let později při otevření tamního Národního domu.

Zdravotní stav osmačtyřicetiletého Kosmáka nebyl dobrý. 3. června 1891 oslavil ve Ždánicích se spolužáky z bohosloveckých studií na soukromé slavnosti 25 roků svého kněžství. K tomuto výročí přišlo několik společných pozdravů.

Zvláštní pozdrav dostal Václav Kosmák z Tvarožné, ze Šlapanic, z Moravské Ostravy, od kněží děkanství slavkovského, od olomouckých bohoslovců a také od ministrů rakousko-uherské Taaffeovy vlády – hraběte Bedřicha Schönborna a barona Aloise Pražáka.

Pozdrav od ministra spravedlnosti hraběte **Bedřich Ervína Schönborna** (*11. 9. 1841 +21. 12. 1907) a ministra bez portfeje a významného zastávce českých požadavků **Aloise Pražáka** (*21. 2. 1820 +30. 1. 1901) byl pro tvaroženského faráře Václava Kosmáka bezesporu velmi významným oceněním jeho činnosti. To ale, s největší pravděpodobností, nebylo nikdy úplně doceněno.

Kosmák toužil po změně. Za hlavní důvod uvažovaného odchodu z Tvarožné udával havarijní stav farní budovy. Druhým důvodem bylo nesnadné přesvědčování farníků k novostavbě fary po obětech při stavbě kostela a nástavbě školy. Postupně si zažádal o přeložení do Kyjova, do Telče, Blučiny, uvažoval o Veverské Bítýšce a 4. února 1893 se hlásil o místo kanovníka na Vyšehradě. Přátelé ho nabádali, aby se ucházel o místo v Bystrci u Brna.

Na vlastní žádost byl nakonec přeložen do nevelké farnosti v **Prosiměřicích**. Tehdy se ale dnešní městyš, nacházející se nedaleko od Znojma, jmenoval Prostoměřice a německy Prossmeritz. Žilo tam německy hovořící obyvatelstvo. Biskupství jej do Prosiměřic jmenovalo 6. dubna a 10. dubna investovalo.

Z Tvarožné odešel **11. května 1893**. Odchodu předcházelo loučení na faře. Tam jeho zásluhy o farnost a stavbu nového kostela v užším kruhu známých zdůraznil hrabě Egbert Belcredi. V neděli 7. května uspořádala, Václavem Kosmákem a nadučitelem Františkem Fibichem založená, Cyrillsko-Methodějská jednota slavnostní večer s lampionovým průvodem od fary do Širovy hospody. Následovaly hudební a zpěvné produkce. Místní divadelní ochotníci zahráli Zünglovu jednoaktovku „Veselý nebožtík“ a pak si mládež zatančila.

Po promluvě k farníkům 11. května ráno v kostele sv. Mikuláše se s ním doprovodne u dřevěného kříže nad obcí rozloučili farníci, mládež, družičky, doprovodná stráž na vyzdobených koních zvaná banderia, vojenští vysloužilci s hudbou, členové čtenářského spolku Kosmák z Kovalovic a další občané. Spolek křesťanských matek Kosmákovi věnoval za jeho patnáctileté působení kříž. Za střeby z hmoždířů jej banderium doprovázelo na hranice farnosti.

Na další cestě jej provázeli vysloužilci a hasiči z Podolí a mládež a občané ze Slatiny.

Hned při prvním kázání v kostele sv. Jiljí v Prosiměřicích se Václav Kosmák představil jako Čech a český spisovatel. Farníci si jej brzy oblíbili a on si na nové působení také brzy zvykl. V roce 1894 byl jmenován znojemským děkanem, ale pro vážné onemocnění se úřadu vzdal.

Pedagog, historik a vlastivědný pracovník **Antonín Urbka** (*1860 +1939), dlouholetý ředitel muzea ve Znojmě později, v roce 1926, napsal: „*Čechové jižní Moravy mohou být hrdí na svého Kosmáka*“.

Přes svoji nemoc a zdravotní potíže Kosmák stále psal a svoje dílka zveřejňoval. V Prosiměřicích jej navštívil tehdy začínající a později velmi oblíbený katolický kněz, básník a spisovatel **Jindřich Šimon Baar**, rodák z Klencí pod Čerchovem (*1869 +1925). Návštěvu u Václava Kosmáka popsal ve vyprávění „Jak jsem se stal kukátkářem“, zveřejněném ve sborníku „Mžikové obrázky“ (1909–1914). Zkrácené vyprávění o setkání dvou spisovatelů jste si mohli přečíst ve Tvaroženském zpravodaji za květen a červen 1997.

V roce 1996 byly při opravě věže v makovici kostela sv. Jiljí v Prosiměřicích objeveny listiny z let 1839, 1894 a 1926. Mezi nimi byla i Kosmákem vlastnoručně psaná

listina, kde píše o dějinách farnosti a uvádí výtah z farní kroniky. Podrobně popisuje opravy provedené v posledních letech včetně řemesníků, umělců, poskytnutých darů a jmen dárců. Vyjmenovává zde i pořadí kaplanů a farářů působících v Prosiměřicích v letech 1839 až 1894. Na konci listiny píše výzvu k potomkům a následovníkům a končí datem 13. května 1893 a podpisem Venceslaus Kosmák, znojemský okresní děkan, konsistoriální rada a farář a také Kukátkář.

Shodou okolností byla ve stejném roce jako v Prosiměřicích opravována i věž kostela sv. Mikuláše ve Tvarožné. 29. května byl sejmut kříž a bāně, která obsahovala schránku s dokumenty. Ve schránce bylo poselství Václava Kosmáka příštím generacím s datem 31. října 1880, zpráva o úmrtí hraběnky Christiane Belcredi, 14 dobře zachovaných fotografií významných osobností a řada současných novin a časopisů. Podrobnou zprávu o otevření schránky a o generální opravě věže zveřejnil Tvaroženský zpravodaj za září–říjen 1996.

Václav Kosmák zemřel v Prosiměřicích **15. března 1898**. Byl zde i krátce pochován. Už 27. dubna 1899 byly jeho ostatky převezeny do Brna a uloženy do hrobu č. 89 v nynější skupině 26 v první řadě u zdi.

Vysvěcení pomníku Václava Kosmáka na brněnském ústředním hřbitově avizoval článek v Hlasu ve čtvrtek 1. listopadu 1900. Informace o průběhu svěcení pak zveřejnil Hlas v sobotu 3. listopadu.

„Pomník Václava Kosmáka na hřbitově ústředním byl dnes církevně vysvěcen. K posvátnému aktu tomu dostavili se prof. bohosloveckého semináře Dr. Neuschl, Dr. Kupka a Dr. Bulla, regens Adamec, Dr. Eichler, děkan Oharek a četní jiní hodnostáři duchovní i světští, jakož i množství obecnstva. O půl

3. hod. zapěl pěvecký kruh bohoslovců u hrobu Musilův sbor „Za Václavem Kosmákem“ načež vsdp. kanovník Wolf a asistence Augustinianů vlpp. Pavla Vlása a Antonína Buriana za příslušných církevních modliteb nový pomník a hrob vykropil. Kan. Wolf promluvil pak pohnutě několik slov vyzvav přítomné, aby se pomodlili za zvěčnělého třikráte „Otče náš“ a „Zdravas“. Nakonec zapěli bohoslovci žalm „Miserere“ a odebrali se ke hrobům buditelů našich Sušila, Procházký, Dra. Chmelíčka a Křížkovského a zapěli tam rovněž sbory. Slavnému aktu byli dále přítomni: Předsedkyně „Vesny“ pí. Adéla Koudelová, prof. Rypáček, za spolek katolických učitelů sl. učitelky Holánková, Rubrová a Chytilová“.

Od roku 1901 sdílí s Václavem Kosmákem hrob historik a ředitel zemského archívu v Brně **Vincenc Brandl** (*5. 4. 1834 +26. 12. 1901). Tento rodák ze Starého Brna je jednou z osobností, se kterými se Václav Kosmák stýkal. Brandla, pocházejícího z chudých poměrů, ovlivnil jeho učitel František Matouš Klácel. Významně na sebe upozornil v roce 1860 ve sporu s historikem Bédou Dudíkem o existen-

ci Velehradu. Byl členem mnoha spolků a po smrti Josefa Chytila vykonával funkci moravského zemského archiváře. Jeho fotografie byla s fotografiemi dalších osobností uložena v báni na věži tvaroženského kostela.

Egbert Belcredi

Christiana Belcredi

Václav Kosmák se do Tvarožné dostal rozhodnutím již zmíněného hraběte **Egberta Belcrediho** (*2. 9. 1816

+11. 10. 1894). Jimramovský rodák a majitel jimramovského a líšeňského panství byl významným politikem, poslancem a zástupcem moravské šlechty v Moravském sněmu. Staral se o svá panství a angažoval se v řadě spolků. Jeho manželkou byla **Christiane** (*1819 +1877) z významného hraběcího rodu Nosticů-Rienecků, se kterou se oženil 7. března 1848. Na její památku nechal v letech 1885–1889 postavit pro řád školních sester klášter v Jimramově.

Egbert Belcredi se přátelil se členy spřízněného hraběcího rodu Silva-Tarouca a s dalšími příbuznými. Jeho velkým přičiněním stojí ve Tvarožné kostel sv. Mikuláše, kde je na věčnou paměť uveden na donátorské desce. Jeho fotografie a fotografie jeho manželky Christiany byla také uložena do bány na věži nově postaveného tvaroženského kostela.

Dříve již zmíněný katolický kněz **Vladimír Šťastný** (*17. 3. 1841 +20. 8. 1910), rodák z Rudíkova na Třebíčsku, patřil mezi spolužáky a přátele Václava Kosmáka. Působil jako kaplan v Židlochovicích, prefekt brněnského biskupského semináře a učitel na I. českém gymnáziu v Brně. Byl zakladatelem časopisu *Obzor* a starostou literární jednoty *Dědictví sv. Cyrila a Metoděje*. Kosmák u něj při svých návštěvách Brna občas přespával.

Později přespával i u katolického kněze, spisovatele a hudebníka **Karla Eichlera** (*13. 1. 1845 +25. 4. 1918). V rozsáhlém díle tohoto profesora církevních dějin a kanonického práva na bohosloveckém ústavu (1874–1880), redaktora *Hlasu* (1874–1880) a čestného občana Veverské Bitýšky nacházíme řadu prací, vztahujících se k Václavu Kosmákovi. Byly to hlavně články v *Hlasu*, kde psal na téma pohřeb, pomník, výroční den a písně i „Seznam kapitálů“ Václava Kosmáka.

Brněnský rodák a středoškolský profesor **František Bílý** (*1854 +1920) se s Václavem Kosmákem setkával při různých příležitostech. Zabýval se uměleckou výchovou a zdokonalováním výuky českého jazyka. Učil v Praze a v Přerově. Zasedal v komisi pro úpravy českého pravopisu. Profesor František Bílý v německém přehledu literatur národů v rakouském mocnářství poprvé použil pro Václava Kosmáka hojně užívaný a diskutovaný čestný název *Homér moravského lidu*. Toto Kosmákovo přirovnání k nejstaršímu známému řeckému básníkovi bylo jeho současníky přijímáno i odmítáno.

Kosmákův přítel **František Bartoš** (*16. 3. 1837 +11. 6. 1906) se narodil v Mladcové u Zlína. Byl vynikajícím jazykovědcem, etnografem, pedagogem a organizátorem vědeckého a národního života na Moravě. Byl členem řady spolků. Učil ve Strážnici, Olomouci, Těšíně a potom skoro třicet let v Brně. Je autorem dosud jediného souborného moravského dialektologického slovníku. I jeho fotografie byla v báni kostela sv. Mikuláše.

Kosmák v Brně rád poseděl v restauraci Besedního domu u plzeňského piva i s novináři, mezi nimiž byli i Benjamin Popelka a František Vymazal.

Žurnalista a amatérský archeolog **Benjamin Popelka** (*1856 +4. 10. 1911) se podílel na založení Muzejního spolku v Brně a účastnil se archeologických výzkumů v okolí Brna a na Leskouně. Redigoval prehistorické části *Vlastivědy moravské* a *Moravské noviny* v Brně. Pracoval jako ředitel Moravské akciové tiskárny.

Další Kosmákův přítel **František Vymazal** (*6. 11. 1841 +6. 4. 1917), rodák z Topolan u Vyškova, byl polygotem, filologem a editorem jazykových, dějepisných a občansko-vědných učebnic. Jako samouk získal široké vzdělání. Žil skromně a podivínsky. Přes svůj ostrý ateismus si křesťanství vážil a s Kosmákem se přátelil.

Vlastenec, redaktor a vychovatel **Jan Křtitel Votka** (*1825 +1899), rodák z Lysé nad Labem, se po pouti do Říma v roce 1854 stal členem jezuitského řádu. Tento moderní filozof spatřoval chloubu a slávu české země ve sv. Janu Nepomuckém. Známy a oblíbený jezuita Votka bez Kosmákova vědomí vymohl v Římě u 256. papeže katolické církve **Lva XIII.** (*1810+1903) privilegium z 12. července 1881 pro hlavní oltář tvaroženského kostela. Takzvané „Altare privilegium vi brevis apostolicum“ ve svém významu znamená, že pro toho, za kterého byla u oltáře sloužena mše svatá mohou být získány plnomocné odpustky. Jan Votka byl na základě Kosmákova pozvání hlavním řečníkem při posvěcení nového kostela.

Kosmák kázal 17. července 1889 v Blansku při svěcení tamního kostela. Světitelem byl brněnský biskup **František Saleský Bauer** (*26. 1. 1841 +25. 11. 1915). Papež Lev XIII. jej po smrti biskupa **Karla Nöttiga** (*23. 12. 1806 +14. 1. 1882) v roce

1882 jmenoval 8. brněnským biskupem. Během své služby posvětil biskup Bauer 39 nových kostelů, svátost biřmování udělil 365 000 biřmovancům a vysvětil 538 kněží brněnské diecéze. V roce 1904 se stal 8. olomouckým arcibiskupem a po sedmi letech i kardinálem.

Biskup Bauer byl s Kosmákovým kázáním ve smyslu národní hymny o krásách krajiny se zřetelem ke krásám nadpozemským velmi spokojen.

Katolický kněz, hudební skladatel a sbormistr **Pavel Křížkovský** (*9. 1. 1820 +8. 5. 1885) vstoupil do augustiniánského kláštera v Brně. Byl skvělým hudebníkem i skladatelem. Přátelil se s katolickým knězem a sběratelem národních písní Františkem Sušilem. Na pozvání Bedřicha Smetany řídil Křížkovský v Praze pěvecký sbor při provedení jeho díla „Utonulá“. Václav Kosmák mu věnoval svoje „Pohrobní vzpomínky na dp. Pavla Křížkovského“, které obsahují zajímavé podrobnosti o povaze a životě tohoto nedoceneného a německým klérem pronásledovaného kněze a umělce.

Dva staří vlastenci jsou v Kosmákově díle novohvězdičkový správce Novotný a bohdalický děkan **František Xaver Škorpík** (*16. 10. 1813 +12. 1. 1890). O třicet let starší Škorpík stejně jako Kosmák absolvoval německou školu v Jihlavě. Od roku 1847 byl farářem v Bohdalicích a po dvanácti letech se stal farářem v Kučerově, kde je také pohřben. Známa jsou jeho vlastenecká vyjádření zvláště z doby přípravy frankfurtského sněmu.

Výčet Kosmákových přátel a spolupracovníků z řad katolických a vlasteneckých osobností by mohl pokračovat. Byl by ještě dosti dlouhý. Domnívám se, že pro důkaz o významu Václava Kosmáka tento přehled stačí.

A ještě jedna zajímavost. 21. srpna 1896 dostal Kosmák neobvyklou návštěvu. V okolí Znojma byly manévry a na prosiměřickou faru přišel přenocovat plukovník 8. pluku a syn toskánského velkovévody Ferdinanda IV. **Leopold Ferdinand Salvátor Toskánský** (*2. 12. 1868 +4. 7. 1935) se svými sluhý. Ten je zajímavým a kontroverzním členem habsburského rodu. Kosmák měl příležitost si s ním pohovořit. V zahradě hospody hrála vojenská hudba. Kosmák o tom svému příteli Eichlerovi napsal, že „*v noci mnoho spánku nebylo*“.

Václav Kosmák býval označován jako lidový spisovatel. Jeho literární dílo není znalcům neznámé. Kukátka jsou fejetony či podčárnyky a to samo o sobě napovídá, že Kosmákova literární činnost souvisela s novinami. Kukátka ve svém původním smyslu slova byly skříňové prohlížeče obrazků, atrakcí, která obstarávala aktuální obrazovou komunikaci a zprostředkovávala vidění neobvyklého. Například velké požáry, neobvyklá zvířata, velkoměsta a podobně. V literatuře v přeneseném slova smyslu představovala literární útvar, totožný s fejetonem.

Kukátka nepsal jenom Kosmák, ale jeho jméno se pro něj stalo synonymem.

Jako kaplan a později farář často střídal působiště. To mu, kromě jiného, dávalo možnost nahlédnout do stovek nejrůznějších lidských osudů. A to využil při psaní kukátek pro moravský katolický Hlas. Svoje práce ale publikoval i v brněnském Obzoru, Moravské Orlici, v kalendáři Moravan, v brněnském čtrnáctideníku Brünner Beobachter a v dalších periodikách.

Velmi dobře znal svoje čtenáře a tak psal o věcech pro ně pochopitelných a srozumitelných. Citlivě reagoval na sociální problémy ve společnosti. Byl výborným řečníkem.

V díle Václava Kosmáka najdeme „Kukátko“, „Kukátko čili život v obrazech“, „Několik obrázků z kukátka Václava Kosmáka“, román „Chrt“ o nebezpečném bezcharakterním prospěcháři, „Nové obrazy z kukátka“, román „Eugenie“ a „Obrázky z kukátek“. Skládal také písně a psal texty.

Život a hlavně dílo Václava Kosmáka podrobně popisuje Dr. Pavel Vychodil ve své knize „Václav Kosmák“, vydané v roce 1916 v Brně.

Zájem čtenářů dokázal, že ještě v letech 1921–1925 vyšlo jedenadvacet svazků Kosmákových sebraných spisů. V roce 1983 vyšly jeho „Obrázky z kukátek“ v nákladu 9 000 výtisků.

V rodném Martínkově Kosmákovi spoluobčané s Jednotou katolických duchovních brněnské diecéze postavili roku 1910 u kostela Nanebevzetí Panny Marie pomník s plaketou a listy vavřínu. V roce 1925 na jeho rodném domě přibyla pamětní deska. Pomník má i u vchodu do prosiměřické fary.

V neděli **15. července 1923** odhalili tvaroženští farníci z iniciativy Lidové strany před farou pomník k poctě Václava Kosmáka. Jeho autorem je brněnský sochař František Fabiánek. Na pomníku je nápis: „*Miláčkovi lidu moravského zbudovala farnost a ctitelé*“.

Kronika Tvarožné nebo správněji Pamětní kniha obce Tvarožny o tom podrobně informuje. Část zápisu cituji: „*Dne 15. července byl odhalen ve Tvarožné pomník V. Kosmákovi na paměť 25letého výročí úmrtí. Při této příležitosti vzpomínají tvaroženští občané blahodárného působení tohoto kněze a bývalého faráře mezi lidem moravským, jenž s oblibou čítal jeho Kukátko, své doby nejčtenější knihy na Moravě*“.

Zápis popisuje průběh slavnosti, uvádí řečníky a všechny okolnosti s tím souvise-

jící. Kazatelem byl dlouholetý Kosmákův přítel, líšeňský farář a novinář **P. Method Hošek**. Mši celebroidal opat augustiniánského kláštera na Starém Brně **František Saleský Bařina** (*27. 1. 1863 +22. 9. 1943).

Hlavní osobností slavnosti ale byl římskokatolický kněz, předseda Československé strany lidové a ministr československé vlády **prof. Jan Šrámek** (*11. 8. 1870 +22. 4. 1956).

Václav Kosmák byl zakladatelem či spoluzakladatelem mnoha spolků. Byl také jejich členem nebo čestným členem. Zvláště jej měly v oblibě spolky čtenářské, hasičské sbory a vojenští vysloužilci. A to nejen ve Tvarožné. Na Obecním úřadě ve Tvarožné to dokládají barevné kopie diplomů, které připomínají, že Václav Kosmák byl čestným členem Sboru dobrovolných hasičů ve Tvarožné, Sboru dobrovolných hasičů v Podolí, Spolku vojenských vysloužilců v Podolí a Spolku vysloužilých vojinů farnosti líšeňské.

Mnohé spolky byly nazvány jeho jménem. Například ve Šlapanicích to byla, v roce 1890 založená, Divadelní a pěvecko-hudební jednota Kosmák a v Kovalovicích Čtenářský spolek Kosmák.

Jeho jménem byl nazván i Spolkový dům ve Tvarožné, jehož výstavba na místě bývalého mlatu líšeňského velkostatku byla zahájena v roce 1928.

Kosmákovým jménem byla na počátku 20. století nazvána jedna orelská župa a pojmenovány ulice v Maloměřicích, Žabovřeskách a v Židenicích. Tam je Kosmákova ulice dodnes.

Jeho jméno v současnosti nesou i ulice v Jihlavě, Třebíči, Šternberku, v Moravských Budějovicích a možná že i někde jinde.

Sportovní organizace Orel v Moravských Budějovicích každoročně pořádá běhy P. Václava Kosmáka.

Závěrem ještě jednu osobní vzpomínku. Tvarožná spolu s Vratěním byla v roce 1996 vyhlášena vesnicí roku v Programu obnovy venkova v Jihomoravském kraji. Součástí vyhodnocení bylo přijetí zástupců vyhlášených obcí prezidentem republiky. Za nemocného Václava Havla byl přijetím starostů na pražském hradě na začátku roku 1997 pověřen jeho kancléř Ivan Medek. Přítomné zástupce obcí uváděl předseda Spolku pro obnovu vesnice Ing. arch. Jan Kruml. Tvarožnou uvedl osobností Václava Kosmáka a bitvou u Slavkova v roce 1805.

Václav Kosmák by si jistě nepřál, aby chom jeho osobu glorifikovali. Zůstal po celý život obyčejným člověkem. Tak, jak to u skutečných osobností bývá.

POUŽITÉ PRAMENY: mimo již zmíněných v textu to byly ještě <http://cs.wikipedia.org>, <http://www.prosimerice.cz>, <http://www.farnostijimramovska.cz>, František Gale, František Kopecký, Tvarožná, Santon a bitva tří císařů, 1998)

*František Kopecký,
kronikář obce*

Vzpomínka...

Snad mnohým dříve narozeným připomenu smutnou válečnou a poválečnou dobu naší školní docházky s nezapomenutelnou paní učitelkou Smržovou.

Její smutný osud, který ji zavál s rodiči

Hlinkovými a desetiletou dcerkou Evičkou daleko od naší Tvarožné, na kterou s velkou láskou a bolestí v naší korespondenci vzpomínala. Předávaly jsme si v častém dopisování pero generačně k vzájemnému potěšení obou rodin.

Ve vánočním dopise jsem dostala od dcery Evy „Chříbský zpravodaj“, kde

Vzpomínka...

Začátkem prosince t.r. to bude již 20 let, kdy se s námi naposled rozloučila naše maminka, babička a prababička paní **Anna Smržová** v pozhnaném věku 89 let.

Věnujme jí tichou vzpomínku. Snad si na ni vzpomenou i tí, které tu kdysi ve škole učila.

Rodina Tichých a Moravcova.

byla vzpomínka na paní učitelku. Řekla jsem si, přece bychom mohli zavzpomínat i my v našem Tvaroženském zpravodaji. Připomenout si naše dětství i mládí, které bylo těžké a kruté, byla válka. Ale v našich vzpomínkách, díky paní učitelce, také krásné a šťastné.

Alena Tupá

 petravet

Veterinární ordinace
MVDr. Petra OTYCHOVÁ

Veterinární ordinace PetraVet nabízí komplexní veterinární služby pro malá zvířata.

Moderně vybavená ordinace v obci Mokrá-Horákov disponuje čekárnou, ambulancí, RTG pracovištěm, operačním sálem, oddělenou hospitalizací pro psy a kočky. Možnost parkování na prostorném parkovišti před ordinací.

Služby:

- Prevence
- Laboratorní diagnostika
- Interní medicína
- Chirurgie a ortopedie
- Gynekologie a porodnictví
- RTG, sonografie
- Stomatologie
- Čipování, petpasy
- Poradenství v oblasti výživy
- Prodej krmiv a diet
- Možnost objednání
- Návštěvy u klientů

Kontakt:

MVDr. Petra Otychová
Mokrá 348 (vedle České pošty)
Telefon: 515 537 169
Mobil: 725 633 208
E-mail: ordinace@petravet.cz
www.petravet.cz

Ordinační hodiny:

Pondělí: 8 – 10 15 – 18
Úterý: 8 – 10 15 – 18
Středa: 8 – 10 15 – 18
Čtvrtek: 8 – 10 15 – 18
Pátek: 8 – 10 15 – 18
So, Ne: zavřeno

Nově otevřeno každý
pracovní den!

Konečné výsledky tříkrálové sbírky 2013 – OCH Rajhrad

Výtěžek ke dni 23. 1. 2013: **2.684.185 Kč** včetně 1.035 Kč za 43 Euro

Rozpečetěno pokladniček: **100 % ze 493**

Obec	výtěžek Kč	zapečetěno pokladniček	použito pokladniček
Modřické děkanství			
Bedřichovice	11 224	1	1
Blažovice	37 922	8	8
Blučina	49 361	10	10
Bratčice	9 562	1	1
Holasice	11 917	2	2
Holubice	28 691	5	5
Hostěnice	16 745	5	5
Hrušovany u Brna	31 706	5	5
Jiříkovice	33 239	5	5
Kobylnice	36 639	4	4
Kovalovice	23 263	4	4
Kupařovice	7 231	2	1
Ledce	5 885	1	1
Medlov	18 815	6	6
Měnin	40 637	7	7
Modřice	78 842	22	12
Mokrá	59 789	16	15
Moravany	75 044	11	11
Moutnice	41 802	7	7
Nebovidy	16 001	4	4
Nesvačilka	11 470	2	2
Nosislav	36 797	6	6
Opatovice	17 623	3	3
Otmarov	9 977	1	1
Podolí u Brna	33 559	5	5
Ponětovice	8 399	1	1
Popovice	11 205	2	1
Požořice	63 751	15	15
Prace	31 119	3	3
Rajhrad	49 096	11	9
Sívce	32 542	5	5
Sobotovice	16 236	3	3
Sokolnice	50 017	10	10
Syrovice	40 236	7	7
Šlapanice	112 577	20	20
Telnice	40 857	4	4
Těšany	30 315	8	8
Tvarožná	31 665	8	8
Újezd u Brna	76 362	13	13
Velatice	30 330	3	3
Viničné Šumice	30 807	6	6
Vojkovice	26 087	2	2
Žatčany	30 371	4	4
Želešice	40 352	7	7
Židlochovice	58 873	13	11

Rosické děkanství			
Alexovice	11 458	1	1
Babice	7 719	2	2
Biskoupky	5 221	1	1
Budkovice	10 310	2	2
Čučice	7 896	3	3
Dolní Kounice	38 807	8	7
Domašov	24 063	8	6
Hlína	8 918	2	2
Hrubšice	7 057	1	1
Ivančice	99 605	16	16
Javůrek	11 881	2	2
Ketkovice	13 552	2	2
Lesní Hluboké	5 547	1	1
Lesní Jakobov	6 280	1	1
Letkovice	15 756	2	2
Litostrov	3 982	1	1
Ludvíkov	3 100	1	1
Lukovany	22 195	3	3
Moravské Bránice	23 627	5	5
Mělčany	16 649	4	4
Němčice	22 492	1	1
Němčičky	8 378	2	2
Nové Bránice	17 182	4	4
Oslavany	63 873	10	8
Ostrovačice	23 360	3	3
Omice	19 828	4	4
Ořechov	76 643	14	11
Polánka	15 958	2	2
Prštice	27 095	3	3
Příbram na Moravě	17 776	2	2
Rapotice	17 150	2	2
Rosice	18 206	4	4
Rudka	16 194	4	4
Říčany	60 723	9	9
Říčky	7 333	2	1
Řeznovice	7 702	1	1
Silůvky	21 552	5	5
Stanoviště	14 444	3	3
Střelice u Brna	110 843	22	22
Sudice	7 897	1	1
Tetčice	4 441	2	2
Trboušany	25 140	2	2
Újezd u Rosic	7 847	3	3
Veverské Knínice	29 798	4	4
Vysoké Popovice	22 650	3	3
Zakřany	21 654	4	3
Zastávka	6 375	2	2
Zbraslav	40 567	11	10
Zbýšov	52 235	10	10
dárce na TS účet	288		
CELKEM	2 684 185	493	465

Obec Tvarožná a místní vinaři Vás srdečně zvou na

TVAROŽENSKOU OCHUTNÁVKU VÍN

27. dubna 2013

od 15.00 hod.

SOKOLOVNA

cimbálová muzika Kalečník

od 18.00 hod.

...bufet, gril, občerstvení a zábava zajištěna...

DROBNÉ DOMÁČÍ PRÁCE

Stavební a řemeslné práce

stavební rekonstrukce, obklady, dlažby, montáž krbů a kamen, stavba a oprava komínů,
zateplení fasád, instalatérské práce

Malířské a natěračské práce

Venkovní a výškové práce

mytí oken i výloh, opravy a čištění střech, nátěry střech, fasád a okapů

Zahradnické práce

kácení stromů, ořezávání větví, příprava topného dřeva

Milan HRADEČNÝ

+420 775 200 413

www.hodinovymanzel-hm.cz

milanhradecny@seznam.cz

Tvarožná 136 Brno - Venkov 664 05

Centrum denních služeb

Oblastní charita Hodonín provozuje ve Slavkově u Brna **Centrum denních služeb pro seniory a osoby se zdravotním postižením** (od 27 let věku), kteří vzhledem ke svému věku nebo zdravotnímu stavu ztrácejí svoji soběstačnost. Takové osoby nemohou být samy doma a jsou odkázány na pomoc někoho druhého. Centrum denních služeb se snaží takovým rodinám pomoci v tom, aby jejich blízký mohl co nejdéle zůstat doma ve svém přirozeném prostředí a nemusel se stěhovat do domova, ústavu, LDN či podobného zařízení. A zároveň, aby osoba pečující měla dostatek času sama na sebe, na svoje zaměstnání, povinnosti, domácnost, koníčky, rodinu.

Ke každému uživateli je přístupováno individuálně, což umožňuje prožít jejich čas s pocitem potřebnosti, podporuje to setkávání s dalšími lidmi, kteří jsou v obdobné situaci. Centrum nabízí pomoc při osobní hygieně, poskytnutí stravy, výchovné, vzdělávací a aktivizační činnosti (canisterapie, muzikoterapie, výroba drobných předmětů, cvičení těla, jemné motoriky, paměti apod.).

Každý uživatel si může vybrat, zda bude docházet pětkrát týdně na osm hodin denně, jednou týdně na pár hodin nebo úplně jinak. Centrum svým uživatelům také nabízí svozové auto – pokud

je potřeba, je možné uživatele vyzvednout u něj doma, pomoci připravit jej na cestu a později ho zase domů vrátit, doprovodit ho na nákup, k lékaři a podobně.

Centrum denních služeb sídlí v přízemí městské budovy Domu s pečovatelskou službou, Polní 1444 a přístup do něj je zcela bezbariérový.

V případě zájmu o tuto službu je možné domluvit se na individuální prohlídce prostor Centra a před uzavřením smlouvy o poskytování služeb nabízíme jednu až tři návštěvy zdarma, aby si zájemci mohli nezávazně vyzkoušet, zda by jim tato služba vyhovovala.

Vedoucí Centra denních služeb Slavkov u Brna je možné kontaktovat telefonicky na čísle 734 435 125 nebo emailem na cds.slavkov@charita.cz. Více informací na www.hodonin.charita.cz.

Přejeme si, aby každý člověk mohl prožívat svoje dny s pocitem naplnění a aby se i přes těžkosti, které mu způsobuje jeho věk či zdravotní stav, mohl na něco těšit.

*Mgr. Kateřina Rožnovská, DiS.
(vedoucí – sociální pracovnice)*

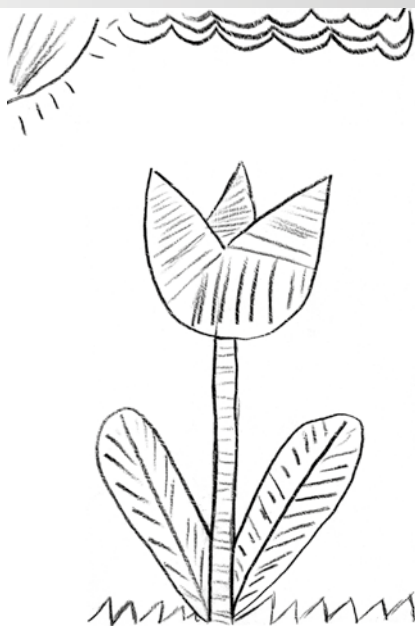
Uzávěrka příštího čísla

Uzávěrka pro doručení příspěvků do příštího čísla je 2. května 2013. Žádáme o její dodržení. Svoje příspěvky zasílejte v elektronické podobě na adresy uvedené v tiráži. V doručených příspěvcích si vyhrazujeme právo provedení úprav pravopisu a rozsahu příspěvků.

Naši jubilanti

březen–duben 2013

- 92 let** Šírová Františka, Tvarožná 58
- 85 let** Audová Ludmila, Tvarožná 373
Prochová Květoslava, Tvarožná 154
- 80 let** Bendová Jarmila, Tvarožná 229
Liškutínová Vlasta, Tvarožná 240
Daňková Josefa, Tvarožná 47
Müller Bohuslav, Tvarožná 194
Omastová Ilona, Tvarožná 239
Švábenská Marie, Tvarožná 22
- 75 let** Kříž Jan, Tvarožná 210
- 70 let** Muchová Božena, Tvarožná 282
Dobšák Vladimír, Tvarožná 326
- 65 let** Jahodová Eva, Tvarožná 243
- 60 let** Lichka Rudolf, Tvarožná 220
Staněk Jiří, Tvarožná 162
- 50 let** Nečasová Hana, Tvarožná 266
Rataj Pavel, Tvarožná 135
Blahák Emil, Tvarožná 348

Všem jubilantům blahopřejeme!

REKLAMA

PN CYKLOSERVIS

Opravy jízdních kol všech druhů a značek.

Nová kola podle katalogu.

Pavel Nohel – tel.: 724 833 534

Blažovice, Nádražní 359

Tvaroženský zpravodaj

vydává Obec Tvarožná, vychází 1x za dva měsíce, v nákladu 320 výtisků

datum vydání 20. 3. 2013, evidenční číslo: MK ČRE 10094, IČ: 002 82 731

kontakt – tel.: 544 226 101, e-mail: obec@tvarozna.cz, web: www.tvarozna.cz

příspěvky můžete zasílat i na: zpravodaj@jpk-design.cz

Lyžování ZŠ, 5. února 2013

Ostatky, 9. února 2013

Tvarožná od severu z „Hlinek“, r. 1933, autor: Arnošt Jakeš, fotograf v Pozořicích